

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LA MINH KHÔI

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN VÙNG
TÁI ĐỊNH CƯ THUỘC DỰ ÁN DI DÂN TÁI ĐỊNH CƯ
THỦY ĐIỆN SƠN LA TẠI HUYỆN QUỲNH NHAI,
TỈNH SƠN LA**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LA MINH KHÔI

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN VÙNG
TÁI ĐỊNH CƯ THUỘC DỰ ÁN DI DÂN TÁI ĐỊNH CƯ
THỦY ĐIỆN SƠN LA TẠI HUYỆN QUỲNH NHAI,
TỈNH SƠN LA**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số ngành: 8.62.01.18

LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS, TS. Đinh Ngọc Lan

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong bài luận văn này là trung thực.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn đầy đủ và các thông tin trích dẫn trong báo cáo này đã được ghi rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Tác giả luận văn

La Minh Khôi

LỜI CẢM ƠN

Qua thời gian học tập tại trường Đại học Nông Lâm, được sự phân công của Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn dưới sự hướng dẫn của PGS.TS. Đinh Ngọc Lan, tôi đã tiến hành nghiên cứu đề tài: “Phát triển kinh tế hộ nông dân vùng tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai, tỉnh Sơn La.

Để có được kết quả nghiên cứu này, ngoài sự cố gắng và nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự giúp đỡ từ rất nhiều tổ chức, đơn vị và cá nhân. Tôi xin ghi nhận và bày tỏ lòng biết ơn tới những tập thể, cá nhân đã dành cho tôi sự giúp đỡ quý báu đó. Trước tiên, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và kính trọng tới PGS.TS. Đinh Ngọc Lan, là người trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu đề tài và viết luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự góp ý chân thành của các Thầy, Cô giáo Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi thực hiện và hoàn thành đề tài; xin trân trọng cảm ơn Ủy ban nhân dân huyện Quỳnh Nhai, tập thể Phòng Tài nguyên và Môi trường, Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Phòng Lao động, Thương binh và Xã hội, Ban quản lý dự án, Chi cục Thống kê, cấp ủy, chính quyền và bà con nhân dân các xã: Mường Giàng, Mường Giôn, Chiềng Bằng trong huyện Quỳnh Nhai, tỉnh Sơn La đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài trên địa bàn.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Tác giả luận văn

La Minh Khôi

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	6
2. Mục tiêu nghiên cứu	7
3. Ý nghĩa khoa học và ý nghĩa thực tiễn của đề tài.....	8
3.1. Ý nghĩa khoa học	8
3.2. Ý nghĩa thực tiễn	8
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	9
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài	9
1.1.1.1. Khái niệm về kinh tế nông hộ, phát triển kinh tế nông hộ	9
1.1.1.2. Những đặc trưng cơ bản của kinh tế nông hộ.....	11
1.1.1.3. Vai trò của kinh tế nông hộ trong quá trình phát triển nông nghiệp, nông thôn	12
1.1.2. Một số vấn đề lý luận về tái định cư thủy điện	13
1.1.2.1. Khái niệm về tái định cư	13
1.1.2.2. Phân loại tái định cư	17
1.1.2.3. Đặc điểm tái định cư.....	17
1.1.2.4. Vai trò của tái định cư	18
1.1.2.5. Tái định cư trong các công trình thủy điện	20
1.1.2.6. Những nhân tố ảnh hưởng trong quá trình phát triển kinh tế hộ nông dân vùng tái định cư	21
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	24
1.2.1. Chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển kinh tế hộ nông dân tái định cư	24

1.2.1.1. Chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về tái định cư	24
1.2.1.2. Chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển kinh tế hộ nông dân tái định cư	26
1.2.2. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân tái định cư tại một số địa phương ở Việt Nam	29
1.2.2.1. Kinh tế hộ nông dân tái định cư trong dự án thủy điện Hòa Bình	29
1.2.2.2. Kinh tế hộ nông dân tái định cư trong dự án thủy điện Tuyên Quang	30
1.2.3. Bài học kinh nghiệm cho phát triển kinh tế hộ nông dân tái định cư.....	33
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	34
2.1. Khái quát đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Quỳnh Nhai, tỉnh Sơn La	34
2.1.1. Điều kiện tự nhiên	34
2.1.1.1. Vị trí địa lý.....	34
2.1.1.2. Địa hình	34
2.1.1.3. Khí hậu	35
2.1.1.4. Thủy văn.....	35
2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	35
2.1.2.1. Tình hình sử dụng đất đai của huyện Quỳnh Nhai.....	35
2.1.2.2. Tình hình dân số và lao động	36
2.1.2.3. Mức sống của hộ tái định cư	36
2.1.2.4. Tình hình kinh tế - xã hội huyện Quỳnh Nhai.....	37
2.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	39
2.2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	39
2.2.2. Phạm vi nghiên cứu	39
2.3. Nội dung nghiên cứu	39
2.4. Phương pháp nghiên cứu	40
2.4.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	40
2.4.2. Phương pháp thu thập tài liệu.....	40
2.4.3. Phương pháp tổng hợp và xử lý số liệu.....	42
2.4.4. Phương pháp phân tích số liệu	42

2.5. Hệ thống chỉ tiêu phân tích.....	43
2.5.1. Các chỉ tiêu phản ánh điều kiện sản xuất của hộ nông dân	43
2.5.2. Chỉ tiêu phản ánh kết quả và hiệu quả sản xuất của hộ nông dân	44
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	46
3.1. Sự hình thành và phát triển của khu tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai	46
3.2. Thực trạng kinh tế hộ nông dân vùng tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai	49
3.2.1.1. Tình hình phát triển sản xuất nông nghiệp qua 3 năm 2014- 2018	49
3.2.1.2. Tình hình phát triển tiểu thủ công nghiệp, thương mại- dịch vụ.....	52
3.2.2. Thực trạng sản xuất của các hộ nông dân điều tra	52
3.2.2.1. Thông tin chung về hộ điều tra.....	52
3.2.2.2. Điều kiện sản xuất của hộ nông dân.....	53
3.2.2.3. Kết quả trồng trọt, chăn nuôi của hộ nông dân	58
3.2.2.4. Kết quả và hiệu quả sản xuất nông nghiệp của hộ nông dân	61
3.2.2.5. Phân tích những điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức trong việc phát triển kinh tế hộ nông dân vùng tái định cư.....	65
3.2.3. Thực trạng đời sống của hộ điều tra	68
3.2.4. Đánh giá của nông hộ tái định cư	70
3.2.4.1. Về chính sách tái định cư	70
3.2.4.2. Về sự thay đổi trước và sau tái định cư	72
3.2.5. Mối quan hệ giữa hộ tái định cư và hộ sở tại	74
3.2.6. Mong muốn của hộ tái định cư sau khi chuyển đến nơi ở mới	74
3.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế nông hộ khu tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai	76
3.3.1. Ảnh hưởng của các yếu tố về điều kiện sản xuất	76
3.3.1.1. Đất đai.....	76
3.3.1.2. Lao động và trình độ học vấn.....	76
3.3.1.3. Giống cây trồng, vật nuôi	77
3.3.2. Ảnh hưởng của các yếu tố khoa học kỹ thuật, công nghệ.....	77

3.3.3. Ảnh hưởng của yếu tố thị trường đến sản xuất của hộ.....	78
3.3.4. Ảnh hưởng của yếu tố tổ chức sản xuất	78
3.3.5. Ảnh hưởng của yếu tố phong tục tập quán sản xuất.....	79
3.3.6. Ảnh hưởng của chính sách của Nhà nước	80
3.4. Đánh giá về phát triển kinh tế nông hộ khu tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai.....	81
3.4.1. Những kết quả đạt được	81
3.4.2. Tồn tại và hạn chế.....	82
3.4.3. Những nguyên nhân tồn tại, hạn chế	83
3.5. Định hướng và giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế nông hộ khu tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai	84
3.5.1. Định hướng phát triển kinh tế nông hộ.....	84
3.5.1.1. Định hướng chung	84
3.5.1.2. Định hướng cụ thể	84
3.5.2. Giải pháp phát triển kinh tế nông hộ khu tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai.....	85
3.5.2.1. Nhóm giải pháp về đất đai.....	85
3.5.2.2. Nhóm giải pháp về vốn.....	86
3.5.2.3. Nhóm giải pháp về phát triển nguồn nhân lực	88
3.5.2.4. Nhóm giải pháp về khoa học kỹ thuật	89
3.5.2.5. Nhóm giải pháp về chính sách.....	91
3.5.2.6. Khắc phục và phát huy những phong tục tập quán	93
3.5.2.7. Phát huy ý thức tự vươn lên của hộ.....	93
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	94
1. Kết luận.....	94
2. Kiến nghị	95
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	96
I. Tiếng Việt.....	96
II. Tài liệu tham khảo là ấn phẩm điện tử.....	97
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Nguyên nghĩa
1	BQ	Bình quân
2	CĐ-ĐH	Cao đẳng, đại học
3	CP	Chi phí
4	Đ	Đồng
5	ĐVT	Đơn vị tính
6	GTSX	Giá trị sản xuất
7	HND	Hộ nông dân
8	HTX	Hợp tác xã
9	KD	Kinh doanh
10	KTNH	Kinh tế nông hộ
11	LĐ	Lao động
12	NĐ-CP	Nghị định - Chính phủ
13	NN	Nông nghiệp
14	QĐ-TTg	Quyết định - Thủ tướng Chính phủ
15	TĐC	Tái định cư
16	TN	Thu nhập
17	TT	Trồng trọt
18	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.2.	Tốc độ tăng trưởng kinh tế giai đoạn 2016 – 2018 huyện Quỳnh Nhai	37
Bảng 2.3.	Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo các ngành giai đoạn 2016 – 2018 huyện Quỳnh Nhai	38
Bảng 3.1.	Một số chỉ tiêu chung của hộ nông dân khu tái định cư thuộc dự án di dân tái định cư thủy điện Sơn La tại huyện Quỳnh Nhai	48
Bảng 3.2.	Diện tích, năng suất, sản lượng một số cây trồng chính giai đoạn 2016- 2018 ở khu TĐC huyện Quỳnh Nhai	50
Bảng 3.3.	Tốc độ tăng trưởng đàn gia súc, gia cầm của khu tái định cư giai đoạn 2016- 2018	51
Bảng 3.4.	Nhân khẩu, lao động và trình độ lao động của nông hộ điều tra năm 2018.....	53
Bảng 3.5.	Diện tích đất đai bình quân của hộ điều tra năm 2018	54
Bảng 3.6.	Chi phí sản xuất trồng trọt bình quân hộ điều tra năm 2018	55
Bảng 3.7.	Chi phí sản xuất chăn nuôi bình quân hộ điều tra năm 2018.....	56
Bảng 3.8.	Vật nuôi chính và công cụ máy móc của gia đình.....	57
Bảng 3.9.	Giá trị sản xuất trồng trọt bình quân của hộ điều tra năm 2018	59
Bảng 3.10.	Giá trị sản xuất chăn nuôi bình quân của hộ điều tra năm 2018.....	60
Bảng 3.11.	Kết quả và hiệu quả kinh tế trong sản xuất nông nghiệp bình quân hộ điều tra năm 2018	62
Bảng 3.12.	Thu nhập bình quân của hộ điều tra năm 2018.....	64
Bảng 3.13.	Chỉ tiêu của các hộ điều tra năm 2018.....	68
Bảng 3.14.	Tiện nghi sinh hoạt của các hộ điều tra năm 2018	69

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1.	Thu nhập từ sản xuất nông nghiệp của hộ nông dân	63
Hình 3.2.	Sơ đồ cây mục tiêu phát triển kinh tế hộ khu tái định cư	65
Hình 3.2.	Sơ đồ hệ thống cung cấp vốn cho nhóm hộ nghèo	88